voorstel

Zwolle

Raadsbrief

Datum 19 juni 2024

Onderwerp	Regio Zwolle - Ruimtelijk Economische Bouwsteen 2040
Versienummer	2
Portefeuillehouder	Paul Guldemond

Samenvatting
Regio Zwolle is een welvarende regio die richting 2040 wil inspelen op de veranderende economie en de ruimtevraag van onze ondernemers die daaruit voortvloeit. De schaarste aan ruimte vraagt dat we als college nu in gesprek treden met omliggende gemeenten en de provincies over ruimte voor grootschalige bedrijfsvestigingen en de doorontwikkeling van innovatiemilieus. De Ruimtelijk Economische Bouwsteen 2040 Regio Zwolle (REB2040) vormt het vertrekpunt voor deze dialoog. Verder is het de economische inbreng voor de ruimtelijke afwegingen in onder andere gemeentelijke en provinciale omgevingsvisies. Uiteindelijk vraagt het dat we in de toekomst in regionaal verband samen durven kiezen en een langjarig commitment aangaan om gezamenlijk ruimte te ontwikkelen voor onze regionale economie van 2040.

Bijlagen
1. Regio Zwolle - Rapport Ruimtelijk Economische Bouwsteen 2040
2. Regio Zwolle - Praatplaat Ruimtelijk Economische Bouwsteen 2040
3. Economic Board Regio Zwolle - Advies Ruimte voor Economie

Openbaarheid
☒ Openbaar
☐ Geheim

Wij stellen u voor kennis te nemen van:
1. het collegebesluit om de dialoog over ruimte voor grootschalige economie en innovatieomgevingen in Regio Zwolle op te zetten en aan te gaan met de aanbevelingen uit het onderzoek Ruimtelijke Economische Bouwsteen 2040 als vertrekpunt.
2. de Ruimtelijk Economische Bouwsteen Regio Zwolle (REB2040) en het advies van de Economic Board Regio Zwolle

Datum 5 juni 2024

Inleiding
Voor een welvarende regio is het essentieel dat er ook ruimte blijft voor werk, ondernemerschap en innovatie. Bestuurders van de provincies Drenthe, Overijssel, Flevoland en Gelderland en de 22 gemeenten van Regio Zwolle gaven in 2023 de opdracht voor het uitwerken van een Ruimtelijk Economische Bouwsteen 2040 (REB2040). Dit proces vloeit onder andere voort uit de Meerjarige Agenda Regio Zwolle 2024-2028. De partners onderkennen inmiddels de urgentie om de opgaven rond grootschalige bedrijfsvestigingen en innovatiemilieus uit de REB2040 nu te agenderen en in gezamenlijkheid verder te verkennen. De overheden, onderwijsorganisaties en ondernemers in de Economic Board Regio Zwolle onderschrijven eveneens deze noodzaak in een advies (zie bijlage 3).

Het college gaat de gesprekken in het verlengde van de aanbevelingen in het REB2040 vervolgen. Wij betrekken het rapport bij ruimtelijke en economische beleidsprocessen, zoals de actualisatie van de omgevingsvisie en de uitbreiding van Hessenpoort.

Kader
- Meerjarige Agenda Regio Zwolle 2024-2028 - raadsbesluit 10 juli 2023
- Programmeringsafspraken Bedrijventerreinen West Overijssel

Kernboodschap
Gelet op de veranderende economie en de schaarste aan ruimte treedt het college nu in gesprek met omliggende gemeenten en provincies over grootschalige bedrijfsvestigingen en de doorontwikkeling van innovatiemilieus. Gezamenlijk kunnen we richting 2040 beter inspelen op de ruimtevraag van onze ondernemers. Uiteindelijk vraagt het dat we in de regio in de toekomst samen durven kiezen en een langjarig commitment aangaan. Samen kunnen we beter de ruimte vinden en ontwikkelen voor onze regionale economie van 2040.

Toelichting
Wanneer een regio de ruimte voor economie niet faciliteert, komt het verdien- en transitievermogen onder druk te staan en raakt dit de brede welvaart voor inwoners. Bedrijventerreinen maken innovatie en vernieuwing mogelijk, bieden ruimte om bij te dragen aan de duurzaamheidsdoelstellingen, creëren werkgelegenheid voor een groeiende bevolking en kunnen door slimme clustering bijdragen een goede ruimtelijke ontwikkeling van de regio.

Het REB2040 beveelt aan om ruimte te zoeken voor de clustering van grootschalige bedrijvigheid om daarmee:
- Doorgroei van bestaande bedrijven te kunnen faciliteren;
- In te spelen op de veranderopgave binnen de economie;
- Regionale terreinen te ontwikkelen om te komen tot sterke clusters en optimaal gebruik van schaarse ruimte.

Nut en noodzaak voor ruimte voor grootschaligheid is vooral gelegen in het faciliteren van de lokaal en regionaal zittende bedrijvigheid. Het is noodzakelijk om kwalitatieve economische groei en ontwikkeling van ons MKB mogelijk te maken. Transities zoals circulariteit, energie en digitalisering vragen daarnaast extra ruimte de komende jaren.
In elke branche vindt tegelijkertijd schaalvergroting en -verkleining plaats. Beiden zijn nodig voor een goed functionerende economie. We zien enerzijds een toename van zzp’ers, kleinschalige

opslaglocaties voor stedelijke distributie, kleine webwinkels en verwerking van kleine reststromen in wijken. Anderzijds zijn grootschalige bedrijfsvestigingen nodig voor bijvoorbeeld de transitie naar de circulaire economie, de doorontwikkeling van de agrifood (verwerking plantaardige eiwitten) en het behoud van de maakindustrie om transities in andere sectoren te versnellen. Een deel van de productie uit het buitenland keert daarbij weer terug naar Nederland. De logistiek is van belang ter ondersteuning van onze maakindustrie, bevoorrading van supermarkten en het aanleveren van bouwmateriaal.
Niemand kan nu nog goed inschatten hoeveel ruimte er nodig is (op/nabij bedrijventerreinen) voor de energietransitie en circulaire economie ter verduurzaming van sectoren. Nieuwe terreinen bieden ook 'schuifruimte' om ruimte te creëren op bestaande locaties voor het regionale MKB. Het is daarmee nadrukkelijk niet een afweging die vestiging van bovenregionale (zeer) grootschalige bedrijvigheid mogelijk maakt. Dat kan natuurlijk wel, indien deze bedrijven de lokaal/ regionale ruimtelijk economische profielen kwalitatief versterken.

De ontwikkeling van regionale terreinen vraagt om een langjarige gezamenlijke aanpak waarin we nu eerst zoekgebieden verkennen voor:
- Grootschalige natte kavels voor circulaire economie bij Port of Zwolle-locaties;
- Strategische bundeling grootschalige kavels op logistieke (nationale) corridors A28 en A6;
- Ontwikkeling van regionale terreinen mét ruimte voor grootschalige kavels.

Naast ruimte voor grootschaligheid is het ook noodzakelijk te investeren in kennis en innovatie. Dit richt zich op het creëren van innovatie producten en diensten cruciaal voor het behoud en versterken van de lokaal/ regionale economie. Daarbinnen zijn innovatiemilieus of kennislocaties essentieel. De regio kent verschillende type en vormen van deze locaties en de REB2040 adviseert om de kennislocaties binnen sterke clusters te koesteren en bedrijvigheid (groot en start-ups) daarbinnen te faciliteren. Zo zijn er onder andere locaties voor: astronomie (Dwingeloo), circulaire economie (Meppel, Zwolle - DCPV), tech-bedrijven (Hoogeveen, Hardenberg), mobiliteit (Noordoostpolder), maritiem (Port of Zwolle en Urk), maakindustrie (Zwolle – Perron038, Hardenberg, Noordoostpolder) en agrofood (Dronten, Raalte).

De meerjarige aanpak van innovatiethema’s richt zich op het:
- onderling en naar buiten te verbinden van de innovatiehubs/clusters verspreid over de regio
- van onderop versterken van innovatiemilieus
- het positioneren van Zwolle als kennismagneet van de regio

Maatschappelijk draagvlak & participatie
Tot op heden richt het proces zich op betrokkenheid en draagvlak van de 22 gemeenten en 4 provincies, ondernemersorganisaties, Economic Board en ontwikkelmaatschappijen en het Rijk. Na een deskresearch waren er (sub)regionale werksessies met deze partijen. De portefeuillehouders economie en ruimte van gemeenten en provincies bespraken de redeneerlijn en de samenwerkings-opgave die daaruit voortvloeit. De overheden, onderwijsorganisaties en ondernemers in de Economic Board Regio Zwolle onderschrijven eveneens deze noodzaak in een advies (zie bijlage 2, EBRZ, april 2024). Bij de opvolging van een aantal aanbevelingen betrekken we ontwikkelmaatschappijen, ondernemersorganisaties ook bedrijven(kringen). De REB2040 brengen we ook in als bouwsteen voor ruimtelijke planprocessen zoals de omgevingsvisie, waarbij we dan kunnen aansluiten bij het daarbij behorende participatieproces.

Communicatie
Nadat ruimte is geboden om colleges te informeren volgt er in de 2e helft van juni de online publicatie van de rapportage REB2040 op de website van Regio Zwolle. Verder is er in deze periode nog berichtgeving beoogd vanuit de EBRZ over het advies dat zij hebben uitgebracht.

Financiën
n.v.t.

Risico's
n.v.t.

Vervolg
Het toekomstbestendig ontwikkelen van Regio Zwolle vraagt dat partijen samen verkennen, durven kiezen en een langjarig commitment aangaan om samen ruimte te vinden voor onze regionale economie van 2040. De REB2040 vormt de start van deze regionale dialoog. De rapportage bevat aanbevelingen voor gemeenten en provincies die vragen om een verdere verkenning en verdieping van de opgave en daarmee het versterken van de samenwerking. Ter ondersteuning van de dialoog vat een praatplaat dit beknopt samen (zie bijlage). De daarop weergegeven zoekgebieden vragen nog om een nadere verkenning waarbij het resultaat niet vast staat ('moet het'), maar het eerst gaat over de inpasbaarheid ('kan het'). De verkenning is inbreng in de puzzel van ruimtelijke opgaven.

De volgende aanbevelingen in de REB2040 vormen het vertrekpunt voor de beoogde vervolgstappen van de gemeente Zwolle voor de verdere dialoog:
1. Uitvoeren verkenning (uitbreidings)ruimte in de havens
   >>: wij verkennen dit binnen de samenwerking van Port of Zwolle
2. Verkenning haalbaarheid en inpasbaarheid grootschalige locaties, waar kan het?
   >>: wij treden in overleg met omliggende gemeenten langs de A28 en A32 over de zoekgebieden.
3. Inventariseer bij bedrijven extra ruimte-opgave vanuit circulaire transitie
   >>: in regionaal verband bezien we hoe we deze inventarisatie kunnen opstarten.
4. Analyse kansen innovatieclusters voor betere onderlinge verbondenheid en aanhaking op NL/EU programma's &
5. Opstellen verdiepend beeld behoefte bestaande innovatieve bedrijven:
   >> aanbeveling 4 en 5 betrekken we in regionaal verband bij de uitwerking van programmalijn Kennis en Innovatiestructuur uit de Meerjarige Agenda Regio Zwolle
6. Ontwikkel Innovatiedistrict Zwolle tot regionale hub
   >>: de aanbeveling betrekken we bij de ontwikkeling van het Innovatiedistrict in onze spoorzone

Datum 5 juni 2024

De REB2040 beschouwen we verder als een bouwsteen die wij, als ook andere gemeenten en provincies, betrekken bij trajecten zoals omgevingsvisies en programmeringsafspraken bedrijventerreinen. Voor onze gemeenten zijn dit onder andere:

- de actualisatie van de omgevingsvisie
- de uitbreiding van Hessenpoort
- de samenwerking binnen Port of Zwolle
- de ontwikkeling van het Innovatiedistrict Regio Zwolle (spoorzone)

De monitoring van de voortgang van de dialoog en uitwerking van aanbevelingen verloopt via de stuurgroep REB2040 en het portefeuillehoudersoverleg EZ Regio Zwolle. De raad informeren wij via bovengenoemde trajecten en het jaarverslag van Regio Zwolle.

Openbaarheid
Deze beslisnota en alle bijlagen zijn openbaar.

Burgemeester en wethouders van Zwolle,

burgemeester, Peter Snijders

secretaris, Dick Emmer